

خیلی از مشکلات داخل ناشی از نبودن راستگویی است

مقام معظم رهبری فرمودند: الان کشور خود ما کشور اسلامی است، اما در عین حال شما ببینید خیلی از مشکلات داخل کشور ما ناشی از نبودن راستگویی است.

مقام معظم رهبری فرمودند: الان کشور خود ما کشور اسلامی است، اما در عین حال شما ببینید خیلی از مشکلات داخل کشور ما ناشی از نبودن راستگویی است.

به گزارش خبرگزاری مهر، حضرت آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب صبح دوشنبه (۱۲/۱۲/۱۳۹۷) در ابتدای جلسه درس خارج فقه، به شرح حدیثی از حضرت امام صادق (ع) درباره «صفت های برجسته ی اخلاقی» پرداختند؛ صفاتی که جلوه های درخشان و لبّ اسلام است. خصوصیاتى که انسان های برجسته می سازد و به برکت وجود انسان های برجسته در یک اجتماع، در یک جامعه بشری، نظام اجتماعی برجسته به وجود می آورد.

پایگاه اطلاع رسانی KHAMENEI.IR متن بیانات رهبر انقلاب در این جلسه ی درس خارج فقه را به شرح زیر منتشر می کند:

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيدنا محمد و آله الطاهرين و لعنة الله على اعدائهم اجمعين.

و يَهْدَا الْإِسْنَادِ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِداوُدَ بْنِ سِيرْحَانَ: يَا داوُدُ إِنَّ خِصَالَ الْمَكَارِمِ بَعْضُهَا مُقَيَّدٌ بِيَعَضٍ، يُقَسِّمُهَا اللَّهُ حَيْثُ يَشَاءُ تَكُونُ فِي الرَّجُلِ وَ لَا تَكُونُ فِي إِبْنِهِ وَ تَكُونُ فِي الْعَبْدِ وَ لَا تَكُونُ فِي سَيِّدِهِ: صِدْقُ الْحَدِيثِ وَ صِدْقُ النَّاسِ وَ إعطاء السَّائِلِ وَ الْمُكَافَأَةُ بِالصَّنَائِعِ. (۱)

و يَهْدَا الْإِسْنَادِ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ قَالَ:

این چند حدیثی که روزهای قبل خواندیم و این [حدیثی] که امروز می خوانیم، سندهای صحیح و بسیار معتبری دارد؛ ابی قتاده هم ثقه است.

قال أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِداوُدَ بْنِ سِيرْحَانَ: يَا داوُدُ إِنَّ خِصَالَ الْمَكَارِمِ بَعْضُهَا مُقَيَّدٌ بِيَعَضٍ [امام صادق (علیه السلام) می فرماید:] بعضی از مکارم اخلاق و خصلت ها بسته ی به بعضی دیگر است، یعنی با هم ارتباط دارد؛ یا ارتباط علّی و معلولی دارد که یکی علّت آن دیگری است، یا به نحوی ارتباط عملیاتی و رفتاری با همدیگر دارند.

يُقَسِّمُهَا اللَّهُ حَيْثُ يَشَاءُ

اینها را هم مثل بقیه ی چیزها از خدا بدانید؛ این را هم خدا می دهد. بله، کار خدای متعال بی حکمت نیست و رفتار ما، اختیار ما، و اراده ی ما در ایجاب رحمت الهی تأثیر دارد لکن بالاخره آنچه به ما داده می شود، از همه ی مکارم، از همه ی خوبی ها، از همه ی نعم -از جمله مکارم اخلاق- از طرف خدا است، خداوند تقسیم می کند؛ به شما یک چیزی می دهد، به دیگری یک چیز می دهد، به آن دیگری یک چیز [دیگر] می دهد.

تَكُونُ فِي الرَّجُلِ وَ لَا تَكُونُ فِي إِبْنِهِ

گاهی یک صفت خوبی در پدر هست، در پسر نیست. اینکه حالا میگویند زن یا زن [خوب]! اینها خیلی اعتباری ندارد. گاهی اوقات پدر یک صفت خوبی دارد، پسر ندارد؛ عکسش هم هست که پسر یک صفت خوبی دارد که پدر ندارد. اینها ایجاب الهی و انعام الهی است.

وَ تَكُونُ فِي الْعَبْدِ وَ لَا تَكُونُ فِي سَيِّدِهِ

این جور هم نیست که موقعیت اجتماعی و شأن اجتماعی هم تأثیر داشته باشد؛ نه، گاهی یک صفت خوبی را یک برده ای دارد که سید او، ارباب او ندارد. مستخدم شما گاهی اوقات یک خصوصیتی دارد که شما آن خصوصیت را ندارید. یک صفت خوبی در فرد زیردست ما هست که آن صفت در ما نیست؛ یعنی او بالاتر از ما است. خب، حالا این صفات و مکارم اخلاق که این قدر هم درباره اش فرموده اند، چه چیزهایی است؟ چند صفت را حضرت بیان می فرمایند. اینها واقعاً همان

جلوه های درخشان اسلام است؛ لبّ اسلام اینها است. این خصوصیات [است] که انسان های برجسته می سازد و به برکت وجود انسان های برجسته در یک اجتماع، در یک جامعه ی بشری، نظام اجتماعی برجسته به وجود می آورد و [اگر] انسان های کریم، انسان های شجاع، انسان های باگذشت، انسان های صادق در یک جامعه ای باشند، این جامعه، جامعه ی برجسته ای می شود؛ [البته] عکسش هم صادق است. واقعاً انسان باید اینها را مثل دُر و گوهر گرانها روی چشمش بگذارد و به دنیا عرضه کند. حالا این صفات چیست؟ اوّل:

صِدْقُ الْحَدِيثِ

راستگویی. الان کشور خود ما کشور اسلامی است و از بسیاری از جوامع دنیا هم انصافاً بهتر و پاکیزه تر و طاهرتر است اما در عین حال شما ببینید خیلی از مشکلات داخل کشور ما ناشی از نبودن همین صفت است؛ صدق الحدیث نیست، راستگویی نیست. راستگویی یعنی چه؟ یعنی شما حرفی را که میزنید، مطابق با واقع باشد. اگر دانستید مطابق با واقع است و گفتید، این راست است؛ اگر نه، نمی دانید مطابق واقع است یا نیست اما میگویید، این صدق نیست. «صدق» عبارت است از اینکه شما چیزی را که میدانید مطابق واقع است، بیان می کنید. فضای مجازی را ملاحظه کنید که بر اثر حرف، شایعه، دروغ، خلاف، تهمت، نسبت بدون واقعیت به این، به آن، به بالا، به پایین، به همدیگر، یک فضای دروغ در کشور به وجود می آید؛ ببینید، اینها اشکال است. پس اوّل «صِدْقُ الْحَدِيثِ» [یعنی] همه سعی کنیم راست بر زبان جاری کنیم. دوّم:

وَ صِدْقُ النَّاسِ

با مردم هم صادق باشید؛ با مردم با تقلب و خدعه و فریب و دورویی برخورد نکنید. «صِدْقُ النَّاسِ» یعنی صدق عمل با مردم؛ انسان در مواجهه ی با مردم با صداقت وارد بشود، با کلک و دروغ و فریب و مانند اینها با مردم برخورد نکند. اگر ما در مسائل گوناگون اجتماعی مان، سیاسی مان، انتخاباتمان، و مانند اینها، همین یک مورد را مراعات کنیم، ببینید چقدر دنیا آباد خواهد شد؛ «وَ صِدْقُ النَّاسِ». این هم دوّم.

وَ اِعْطَاءُ السَّائِلِ

[اگر سائل] از شما چیزی خواست، به او بدهید اگر چنانچه می توانید. یک وقت یک فقیری است که از شما سوال نکرده، خب [اگر] به او کمک کنید خوب است اما اگر چنانچه از شما درخواست کرد -سؤال کرد یعنی درخواست کرد- آن وقت این مکرمت بزرگی است و او را رد کردن، خلاف مکرمت انسانی است.

وَ الْمُكَافَاةُ بِالصَّنَائِعِ

«صَنِيْعَةٌ» یعنی کارهای نیک؛ خدمت های نیک به دیگران را میگویند «صنیه». «مُكَافَاةٌ» یعنی کسی که به شما نیکی کرد، شما هم در مقابل به او نیکی کنید. این جور نباشد که نیکی دیگران را با اهمال و احیاناً با بدی پاسخ بدهیم. [اگر] کسی به ما نیکی کرده، خب در مقابل باید به او نیکی کنیم. این هم سوّم.

۱) امالی طوسی، مجلس یازدهم، صفحه ی ۳۰۱؛ «امام صادق (ع) به داودبن سرحان می فرماید: ای داود! برخی از مکارم اخلاق به برخی دیگر وابسته است و با هم ارتباط دارد که اینها را خدا تقسیم می کند؛ گاهی این صفات در مردی وجود دارد و در پسرش نیست یا گاهی در برده ای وجود دارد و در اربابش نیست. از جمله ی آنها است: راستگویی و صداقت با مردم در عمل، و بخشیدن به فقیری که درخواستی دارد و نیکی کردن در مقابل خوبی های دیگران.